

APEL al PLATFORMEI „EU-RO CLEARING FUNDS”
către noul Guvern și Parlament pentru îmbunătățirea absorbției Fondurilor Europene
- supus dezbaterii și consultării publice a celei de a II-a ediții a
Formului Civic și de Afaceri pentru stimularea absorbției Fondurilor Europene -

- 1. Este profund necesară o coordonare politică unitară și o utilizare obligatorie a resurselor organizațiilor specializate ale societății civile și ale experților/ consultanților independenți.**

Am constatat în continuare că gradul de conștientizare și entuziasm al beneficiarilor potențiali de Fonduri UE rămâne relativ scăzut sau mai degrabă vag în raport cu exigențele și standardele dorite și impuse explicit de către Comisia Europeană și UE, în ansamblul său. Dacă noul Guvern are un interes real pentru absorbția eficientă și fluentă a Fondurilor Europene, precum și a celor mixte - mai ales finanțările provenite ca ajutoare de stat pe noile scheme ale Comisiei Europene - **Platforma “EU-RO Clearing Funds”** solicită în mod explicit deschiderea privilegiată a posibilității de accesare de către organizațiile neguvernamentale și de consultanță a componentelor de promovare a programelor operaționale. Dincolo de informarea brută pe care au făcut-o companiile de publicitate contractate pe canalele mass-media, multora dintre beneficiari le sunt neclare probleme importante pentru a putea trece la elaborarea și depunerea unor proiecte de succes:

- a. **perspectiva reală** din care se face alocarea banilor publici europeni, îndeosebi înțelegerea corectă a **impactului social-economic** așteptat;
- b. succesiunea concretă a pașilor pe care îi presupune **procesul de accesare**, cu predilecție în relația cu **furnizorii de consultanță și asistență tehnică**;
- c. importanța pe care poate și trebuie să o joace **consultanța** ca element de succes al implementării proiectului, mai ales la nivelul relației cu autoritățile și al respectării riguroase a **graficului activităților** propuse;
- d. tipul de relații și de pretenții pe care **beneficiarul de finanțare** trebuie să îl instaureze în cadrul echipei proprii sau de consultanți pe care o contractează în cadrul proiectelor;
- e. riscurile precise la care se supune dacă nu acordă atenția cuvenită elementelor legate de transpunerea **planului de afaceri** propus, de **monitorizarea internă**, **raportarea externă** și de **auditul intern** în cadrul proiectelor.

În consecință, dincolo de coordonarea tehnică a autorităților guvernamentale, solicităm pe această cale o **abordare politică globală**, mult mai **implicată** și mai **realistă** a ministerelor care au în subordine autorități de management sau organisme intermediare pentru a se conferi coerență și unitate strategică procesului în ansamblu. Având în vedere constrângerile la care este supus financiar și administrativ sectorul IMM, precum și structura de instrucție relativ precară a acționarului din acest domeniu economic, cerem noului Guvern să se implice mult mai atent și serios decât până acum asupra componentei explicative, tutoriale și de mentoring educațional a beneficiarilor publici și privați pentru ca absorbția să devină un semnal de dinamism pentru investitorii străini și nu un factor de intimidare și de descurajare.

În acest context, în condițiile lipsei de responsabilizare din partea asociațiilor profesionale ale consultanților și experților profesioniști, înființarea de către Stat a unui **Registru Național al EuroConsultanților** cu expertiză atestată pe proiectele cu fonduri nerambursabile europene și internaționale se impune de urgență.

- 2. Succesul accesării fondurilor este direct proporțional nu doar cu valoarea financiară a sumelor atrase, ci și cu gradul de creativitate și capacitatea de inovare a solicitanților.**

Marele salt care este așteptat de Comisia Europeană, cel puțin, trebuie să se producă la nivelul calității durabile a proiectelor care să facă net diferența relativă la starea de dezvoltare din trecut a entităților solicitante - prin asumarea activității curente ca *viața în proiect* și *viața ca proiect*. Toate autoritățile de management și alte autorități implicate în atribuirea de fonduri trebuie să fie în mod direct co-responsabilizate legal și financiar - prin selecția operată și prin monitorizarea din cursul implementării - în privința garantării calității și impactului final al proiectelor. O perspectivă

superficială și preponderent orientată spre câștiguri rapide și facile din fondurile europene se va dovedi curând extrem de fragilă, mai ales din perspectiva unificării auditului extern final spre care se îndreaptă Uniunea Europeană în această etapă (a se vedea dezbaterile din Parlamentul European asupra recentului raport al Curții Europene de Conturi). În urma implementării proiectelor respective, UE nu se așteaptă doar la creșterea prosperității pe termen scurt a beneficiarilor, ci mai ales la o schimbare a calității vieții noastre ca beneficiari și cetățeni europeni.

3. Se cuvine ca dimensiunea co-finanțării proiectelor să nu fie un obstacol important în accesarea fondurilor.

Pentru asigurarea unui sistem realist de co-finanțare, re-finanțare și de garantare a creditelor oferite beneficiarilor, în special din sectorul privat, este vitală impunerea unui **sistem legal transparent, unificat și armonizat** de principii și reguli pe care băncile să îl utilizeze în practica de acordare a co-finanțării. Altfel, percepția publică asupra atitudinii și rolului băncilor în cadrul procesului ar putea continua să se degradeze, iar prestigiul social al acestora va continua să scadă, alimentând, ca și în SUA, climatul general de neîncredere, dezamăgire și demobilizare al beneficiarilor cu resurse proprii mai modeste. Din acest punct de vedere, se impune ca un rol mult mai activ să fie jucat de comisiile de specialitate ale Parlamentului și Banca Națională, care să producă o schimbare rapidă de mentalitate și de sistem de acțiune așteptată din partea comunității bancare, paralizată în acest moment de o stranie stare de expectativă și secretomanie. Pentru a sprijini o rezolvare solidă și decisivă a acestei problematice, Platforma se angajează să monitorizeze acest deziderat și să aducă - spre informare - la cunoștința Comisiei Europene, Băncii Centrale Europene și a Băncii Europene de Investiții rezultatele acestor demersuri. În acest sens, am conceput deja, în parteneriat cu **Fundația Synergetica**, un proiect de monitorizare și evaluare a procesului din unghiul societății civile.

4. Drepturi și obligații egale din punctul de vedere al răspunderii civile și administrative pentru beneficiarii și gestionarii de fonduri - o pre-condiție a unui climat dinamic al procesului de absorbție.

Este necesar ca noul Guvern să impună un tratament egal, nediscriminatoriu din punct de vedere al respectării termenelor de execuție și predare a lucrărilor atât solicitanților, cât și celor care gestionează programele operaționale. Deocamdată, acest regim este complet debalansat în detrimentul solicitanților, cărora li se impun termene stricte și chiar draconice, în timp ce funcționarilor care nu respectă aceste termene nu li se impută nici un fel de penalități sau nu li se administrează sancțiuni. În situația în care nu s-a reușit o evaluare mai precisă a necesarului de evaluatori, ar fi trebuit să se apeleze imediat la licitarea părții de selectare a proiectelor către societăți specializate în domeniu din România sau UE. Din păcate, din acest unghi de vedere, în România există o mare carență de experți și de auditori ai proiectelor complexe, ceea ce este de natură să genereze dificultăți întregului mecanism și ritm de derulare al selecției proiectelor.

Apelăm insistent la noul Guvern să impună ca **reforma administrativă profundă** din România să înceapă urgent cu modul de repartizare a sarcinilor și evaluarea rezultatelor pe proiecte concrete a funcționarilor și experților implicați în procesul de accesare a fondurilor, inclusiv în ceea ce privește recompensarea sau penalizarea acestor persoane. Dacă un model de acest gen va fi dat, întreaga reformă a administrației publice se va îndeplini mai lin și va genera efectul reducerii decalajului de management între administrația publică și cel al sectorului privat și a celui academic și ONG.

5. Fondurile europene pentru România înseamnă și utilizarea tuturor resurselor de inteligență și creativitate originare din România.

Întrucât unul dintre obiectivele finale majore ale acordării de fonduri UE nerambursabile este o integrare veritabilă a economiei românești în Piața Unică, considerăm că Guvernul, mai ales prin Agenția de Strategii Guvernamentale și departamentul care va gestiona relația cu românii din diaspora, trebuie să promoveze în mod rapid politici și măsuri eficiente de re-atragere a tuturor competențelor de origine autohtonă în domeniile de referință ale programelor cu fonduri UE pentru a fi readuse mai ales în circuitul modalităților de stimulare a creșterii competitivității economice a

produselor și serviciilor din România.

Nu credem că mai putem aplauda în continuare repatrierea anuală a unor capitaluri de 7-8 miliarde care să rotunjească în mod copios tezaurul BNR, fără ca și partea de capital mai prețioasă a inovativității autohtone să nu fie pusă în valoare. De aceea, considerăm că - în cadrul inițiativei formulate în cadrul Platformei CEFTAC de către Dr. Andreea VASS - privind crearea **Consiliului Național al Competitivității**, la loc de frunte ar trebui să figureze și stimulente pentru atragerea acestor capacități creative și resurse financiare activabile într-un mod cât mai ingenios și concludent.

6. Încurajarea accesării altor linii de finanțare europene depinde de flexibilitatea instituțiilor și de anvergura parteneriatelor care se pot agrega.

În condițiile în care tendințele societății civile active sunt de repliere sau de instrumentalizare forțată, spațiul public de dezbatere a principalelor teme stringente legate de dezvoltare riscă anemia și disoluția, absolut păgubitoare pentru exercitarea unui minim exercițiu democratic și a funcționării statului ca Membru cu drepturi depline al Uniunii Europene. Solicităm public ca instituțiile responsabile din România să fie îndemnate și co-interesate să aloce resurse corespunzătoare prerogativelor pe care le au și să înceapă o cooperare reală cu societatea civilă și mediul academic pentru ca schemele financiare complementare care au fost sau urmează să fie alocate de către UE diverselor proiecte din România să fie în mod palpabil promovate și explicate pe înțelesul tuturor beneficiarilor potențiali.

În acest sens, trebuie întărită și încurajată în mod explicit activitatea Consiliului Concurenței - direct responsabilă de ajutoarele de stat pe diverse zone de intervenție, precum și a ANCS - pentru ca aceste două instituții fundamentale să fie realmente capabile să acorde consilierea primară către beneficiarii potențiali, iar apoi să sprijine crearea unor puncte de consultanță pentru a da cât mai multor beneficiari din APL și din sectorul privat un acces mult mai larg la resurse multiple și diversificate de finanțare și sprijin deja existente sau în curs de disponibilizare - precum programul JASMINE, noile scheme ale ajutoarelor de stat, programele multinaționale etc. Accentul nu ar mai trebui să cadă pe componenta birocratică, ci pe formule curajoase și inovative de atragere a cât mai multor modalități, care - combinate - să genereze un cadru primenit de accesare a fondurilor.

7. Este necesar ca instituțiile publice abilitate - ministere, agenții, comisii etc - să procedeze rapid la o analiză a domeniilor cele mai vulnerabile în raport cu criza financiar-economică și să propună rapid o înglobare a posibilităților de investiții care se pot face prin programele cu fonduri UE.

În condițiile în care criza de spații pentru birouri și locuințe rămâne dramatică la scara întregii țări, este necesar ca Guvernul să gândească rapid o strategie de reconversie a investițiilor actuale de real-estate și să conducă la o atragere a lor către dezvoltarea turismului și serviciilor complementare, incluzând posibilitatea oferirii ca locuințe de serviciu închiriable sau încredințate în anumite condiții speciale a unora din spațiile din cadrul noilor obiective finanțabile prin proiectele cu fonduri UE.

Din acest unghi de vedere, reconfigurarea juridică și procedurală a oportunităților parteneriatului public-privat devine o urgență de prim nivel, iar extinderea și reglementarea riguroasă a acestor posibilități trebuie realizată în condiții de transparență și de control public rezonabile și pro-active.

Observațiile critice, comentariile, completările, sugestiile și propunerile Dumneavoastră sunt binevenite în continuare până în data de **19 decembrie 2008** pe adresa eurolink@b.astral.ro sau la tel/fax: 021.2304997.

Pentru conformitate,
Platforma "EU-RO Clearing Funds"
c/o EUROLINK-House of Europe